

MAGYAR HULLÁMLOVAS SZÖVETSÉG

23. (1) g) szabályzata

a sportszakemberek képesítési követelményeiről, valamint a

23. (5) a környezet és természetvédelmi követelményekről

A Magyar Hullámlovás Szövetség (továbbiakban: szövetség) a sportszakemberek képesítési követelményei – a környezet és természetvédelmi - közbiztonsági szabályzatát (szabályzat) - a hatályos magyar jogszabályoknak és rendeleteknek megfelelően, valamint a hullámlovás (surf) nemzetközi versenysport szervezeteinek szabályzataira tekintettel, az alábbiakban határozza meg.

ELSŐ KÖNYV

A SPORTSZAKEMBEREK KÉPESÍTÉSI KÖVETELMÉNYEI

ÉS FELADATAI

I. FEJEZET

SZABÁLYZAT HATÁLYA

1. § (1) Jelen szabályzat hatálya, kiterjed,

a) a szövetség szervezeti egységeire és tagszervezeteire,

b) a szerződéses partnereire

c) a hullámlovas (surf) szakosztályt működtető sportszervezetekre,

d) a hullámlovas (surf) sportágban dolgozó-tevékenykedő sportszakembere,

e) a szövetség által kiírt (szervezett, rendezett) sportrendezvényen sporttevékenységgel kapcsolatos feladatot ellátó személyre.

f) a sportágban kiírt (szervezett, rendezett) sportrendezvényen sporttevékenységgel kapcsolatos feladatot ellátó személyre.

(2) Jelen szabályzatban előírt végzettségi szint és a szakképesítés megléte, az alkalmazás, megbízás kötelező előfeltétele.

(3) Az oktatók, edzők, bírók, képesített testnevelők, sportszakemberek, név és minősítés szerinti nyilvántartását a szövetség központilag kezeli, és évenként karbantartja. A nyilvántartásban nem szereplő országos, illetve nemzetközi minősítésű oktatókat, edzőket, bírakat a szövetség nem ismeri el.

II. FEJEZET

A SPORTSZAKEMBEREKRE VONATKOZÓ SZAKKÉPESÍTÉSI KÖVETELMÉNYEK

2. § Jelen szabályzat meghatározza, hogy a hullámlovas (surf) sportágában az egyes tevékenységek tekintetében milyen képesítéssel rendelkező személyek minősülnek sportszakembernek.

(1) A szövetségben elnök, elnökségi tag, felügyelő bizottság elnök, és sport szakirányú-bizottság elnök, tagi tisztséget, valamint tagszervezetben vagy hullámlovas szakosztályt működtető sportszervezetben vezető tisztséget olyan sportszakember láthat el, aki főiskolai vagy egyetemi szintű;

a) testnevelő tanári,

- b) testnevelés – sportszervezés - sportmenedzser,
- c) testnevelő-edző,
- d) gyógytestnevelő tanár,
- e) rekreációs végzettség, rekreációs szervezés-egészségfejlesztés, diplomával (a) - e) pontok egyikével) és sportági gyakorlattal rendelkezik.

(2) A szövetség sportszakmai feladatokra megbízást, munkaszerződést, vagy megbízási szerződést, vállalkozási szerződést csak olyan személyekkel köthetnek, akik sportoktatói, sportedzői, vagy testnevelő tanári - testnevelőedző - sportszervezés - sportmenedzser - gyógytestnevelő tanár - rekreációs - rekreációs szervezés-egészségfejlesztés képesítéssel rendelkeznek.

(3) Oktató képesítési követelményei.

(3.1) Oktató általános képesítési követelménye,

- a) testnevelő tanári,
- b) testnevelés – sportszervezés – sportmenedzser (abban az esetben, amennyiben az úszás tantárgyat - vízből mentés elméleti és gyakorlati vizsgát tartalmazza),
- c) testnevelő-edző (abban az esetben, amennyiben az úszás tantárgyat - vízből mentés elméleti és gyakorlati vizsgát tartalmazza),
- d) gyógytestnevelő tanár (abban az esetben, amennyiben az úszás tantárgyat - vízből mentés elméleti és gyakorlati vizsgát tartalmazza),
- e) rekreációs végzettség, rekreációs szervezés-egészségfejlesztés (abban az esetben, amennyiben az úszás tantárgyat - vízből mentés elméleti és gyakorlati vizsgát tartalmazza), diplomával rendelkezik, vagy
- f) magyar sportoktató végzettség az úszás sportágban,
- g) magyar sportedző végzettség az úszás sportágban képesítéssel (a – g) pontok egyikével rendelkezik.

(3.2) Oktató szakirányú képesítési követelménye,

- a) surf level 1, vagy magasabb szintű ISA végzettség,
- b) surfsup level 1, vagy magasabb szintű ISA végzettség.

(3.3) Oktató szakirányú gyakorlati követelménye hullámmedencékben;

- a) két dugattyús hullámépítő gépek által generált hullámmedencékben 80 óra sportszervezet által igazolt segéd oktatói gyakorlat.
- b) állóhullám medencékben – pneumatikus - wakesurf típusoknál - 40 óra sportszervezet által igazolt segéd oktatói gyakorlat.

(3.4) Hullámmedence felügyeletre vonatkozó követelmények. Kezdő surf-sportolók edzés felügyeletére, a szövetség elnöksége vagy a sportágvezető ideiglenesen kijelölhet az általános követelményeknek megfelelő sportszakembert a következő feltételekkel;

- a) a sportszakember jártas az adott hullámmedence működése és oktatása területén,
- b) a medencében 18. életévüket betöltött szörf-sportolók edzenek,
- c) a hullámmedencében a sportolók száma nem haladja meg az adott hullámmedencére előírt maximális létszámot,

d) a medencénél felügyeletet biztosít egy fő vízből mentésben jártas szakember is.
(3.5) Segédoktatókra vonatkozó követelmények (képesítési követelményeknek megfelelő oktató munkáját segítő segédoktató);

a) a sportágban gyakorlattal rendelkezik,

b) általános vagy szakirányú tanulmányait hallgatja, vagy a tanulmányai a tárgyévben kezd meg.

(3.6) Utánpótlás legfiatalabb korosztályában dolgozó edzők, testnevelő tanárok képesítési követelménye (UEP programba bevonásba kerülő sportszakemberek, edzői életpálya megalapozása; - vonjon be olyan edzőket akik a legfiatalabb utánpótlás korosztályokkal foglalkoznak, - a felzárkóztatási programban szereplő sportágak utánpótlás nevelésben folyó szakmai munka színvonalának emelése, - a testnevelő tanári végzettséggel is rendelkező edzők támogatásával erősítse az egyesületek és a köznevelési intézmények közti kapcsolatrendszer);

a) testnevelő tanári képesítés,

b) sportágon belüli edzői képesítés.

c) gyakorlati órák elvégzése (2 x 12 óra) a sportág egyedi utánpótlás módszertan programja alapján.

(3.7) Vízitúra vezetésére vonatkozó követelmények;

a) vízitúra vezetői képesítés,

b) a hatályos Magyar jogszabályok és a Hajózási szabályzat rendelkezéseinek betartása,

c) életkorra és mentőmellény viselésére vonatkozó rendelkezések betartása,

d) szervezett, csoportosan haladó evezős vízi járművek részvételével zajló vízitúra - tíznél több evezős vízi jármű részvétele esetén - vízi túravezető vezetésével bonyolítható le -,

e) vízitúra elindulását, túravezetőjének személyét és a tervezett útvonalat a túravezető az indulást megelőzően köteles bejelenteni a területileg illetékes vízi rendészeti szervnek.

(3.8) Magyarország területén kívüli egyéb rendelkezések;

a) ISA végzettség és az adott ország szakhatósági és az adott terület önkormányzati és surf iskolának-hatóságnak a szabályai érvényesek.

(4) Edző képesítési követelményei.

(4.1) Edző általános képesítési követelménye,

a) testnevelő tanári,

b) testnevelő-edző (abban az esetben, amennyiben az úszás tantárgyat - vízből mentés elméleti és gyakorlati vizsgát tartalmazza),

c) rekreációs végzettség, rekreációs szervezés-egészségfejlesztés (abban az esetben, amennyiben az úszás tantárgyat - vízből mentés elméleti és gyakorlati vizsgát tartalmazza), diplomával rendelkezik, vagy

d) magyar sportedző végzettség az úszás sportágban,

e) magyar szakedző végzettség az úszás sportágban képesítéssel (a - e) pontok egyikével rendelkezik.

(4.2) Edző szakirányú képesítési követelménye,

a) surf level 2, vagy magasabb szintű ISA végzettség.

(4.3) Edző szakirányú gyakorlati követelménye hullámmedencékben;

a) kétdugattyús hullámépítő gépek által generált hullámedencékben 80 óra sportszervezet által igazolt segéd oktatói gyakorlat.

b) állóhullám medencékben – pneumatikus - wakesurf típusoknál - 40 óra sportszervezet által igazolt segéd oktatói gyakorlat.

(4.4) Hullámedence felügyeletre vonatkozó követelmények. Haladó szörfsportolók edzés felügyeletére, a szövetség elnöksége vagy a sportágvezető ideiglenesen kijelölhet az általános követelményeknek megfelelő sportszakembert a következő feltételekkel;

a) sportszakember jártas az adott hullámedence működése és oktatása területén,

b) a medencében 18. életévüket betöltött szörfsportolók edzenek,

c) a hullámedencében a sportolók száma nem haladja meg az adott hullámedencére előírt maximális létszámot,

d) a medencénél felügyeletet biztosít egy fő vízből mentésben jártas szakember is.

(4.5) Magyarország területén kívüli egyéb rendelkezések;

a) ISA végzettség és az adott ország szakhatósági és az adott terület önkormányzati és surf iskolának-hatóságnak a szabályai érvényesek.

(5) Bíró képesítési követelményei.

a) judging (ISA), vagy magasabb szintű ISA végzettség.

(6) Gyermekevédelmi oktatási követelmények.

(6.1) Surf sportágban,

a) 18 éves kor alatt szülő nyilatkozat és úszás minimumvizsga igazolás kötelező,

b) 18 éves kor alatt nyílt vízben egy gyermeket egy oktató oktathat, úgy hogy a vízben való közlekedését úgy kell megoldania, hogy minden esetben a gyerek mentésében részt tudjon venni,

c) 18 év alatt leigazolt versenyző esetében nyílt vízben maximum 9 gyermek edzhető úgy hogy minimum a vízben 2 fő oktatónak és a szárazföldön 1 fő oktatónak kell lennie, - ha az időjárási és hullám viszonyok nem megfelelőek a létszámot csökkenteni vagy az oktatók számát növelni kell a vízben,

d) 18 év alatt magyarországi kétdugattyús hullámedencében maximum 9 gyermeket oktathat 1 fő oktató, úgy hogy a medencét biztosítja egy fő vízből mentésben jártas szakember is,

e) 18 év alatt kötelező a láthatósági mez viselése,

f) 14 év alatt kötelező a védősisak és a láthatósági mez viselése.

(6.2) Surfsup sportágban,

a) 18 éves kor alatt szülő nyilatkozat és úszás minimumvizsga igazolás kötelező

b) 18 éves kor alatt hullámos nyílt vízben egy gyermeket egy oktató oktathat, úgy hogy a vízben való közlekedését úgy kell megoldania, hogy minden esetben a gyerek mentésében részt tudjon venni,

c) 18 év alatt leigazolt versenyző esetében nyílt vízben maximum 9 gyermek edzhető úgy hogy minimum a vízben 2 fő oktatónak és a szárazföldön 1 fő oktatónak kell lennie, - ha az időjárási és hullám viszonyok nem megfelelőek a létszámot csökkenteni vagy az oktatók számát növelni kell a vízben,

- d) 18 éves kor alatt hullámmentes nyílt vízben 9-12 gyermek oktatható, edzhető 1 fő oktatóval, azzal a kikötéssel, hogy a mindenkori hatályos nyílt vízi jogszabályoknak megfelel a sporttevékenység,
- d) surfsup evező túra, csoportvezetés úgy tartható, ha megfelel a mindenkori hatályos nyílt vízi jogszabályoknak és az ISA flatsup előírásainak,
- e) 18 év alatt kötelező a láthatósági mez, mellény viselése,
- f) a hatályos jogszabályok alapján kötelező a mentőmellény viselése,

III. FEJEZET

OKTATÓK – EDZŐK - VERSENYBÍRÓK KÉPZÉSE, TOVÁBBKÉPZÉSE, MINŐSÍTÉSE.

3. § Oktatók, edzők, továbbképzése, minősítése.

(1) Az oktatóknak, edzőknek, az utánpótlás módszertanában dolgozó testnevelőknek meghatározott időközökben továbbképzésen kell részt venniük.

(2) A képzéseken, továbbképzéseken való részvétel,

a) önköltséges,

b) a szövetség elnökségének döntése, vagy pályázat útján a szövetség fizeti.

(3) A surf level 1, level 2, aquatic rescue and safety igazolást és érvényességi idejét az ISA bocsátja ki és tartja nyilván, az ISA nyilvántartásáról a szövetség nyilvántartást vezet (a magyar vízből mentési és újraélesztési minősítésekről a szövetség külön nyilvántartást vezet).

(4) Versenybírók képzése, továbbképzése, minősítése.

(4.1) A szövetség, valamint tagszervezetei szervezésében lebonyolított versenyeken a kiírástól függően;

a) iskolai utánpótlás versenyeken a szövetség által jóváhagyott oktató, edző, testnevelő tanár képesítéssel rendelkezők tevékenykedhetnek,

b) a szövetség által jóváhagyott versenyeken, a versenykiírás szerint;

a) ISA level 1 minősítéssel,

b) ISA level 2 minősítéssel,

c) ISA judging minősítéssel rendelkező versenybírók tevékenykedhetnek.

(4.2) Képzés alatt álló (gyakornok) bírót megfelelően képzett, tapasztalt bírót mellett lehet alkalmazni, azonban önálló döntéseket a sikeres vizsgájukig nem hozhatnak.

(4.3) A magasabb kategóriába való sorolás ISA képzéshez, megfelelő gyakorlathoz és vizsgához kötött.

(4.4) A versenybíróknak meghatározott időközökben továbbképzésen kell részt venniük.

(4.5) Továbbképzéseket lehetőleg két évente, de legalább három évente kell tartani.

(4.6) Az a versenybíró, aki két egymást követő továbbképzésen nem vesz részt visszaminősíthető.

(4.7) A versenybírák név és minősítés szerinti nyilvántartását a szövetség központilag kezeli, és évenként karbantartja. A nyilvántartásban nem szereplő országos, illetve nemzetközi minősítésű bírakat a szövetség nem ismeri el.

(4.8) A szövetség az elnökségen, az elnökség által kijelölt személyen, vagy bizottságon, vagy a versenybíró bizottságon keresztül gondoskodik az országos és nemzetközi minősítésű versenybírák továbbképzéséről és vizsgáztatásáról.

(4.9) Teljes értékű továbbképzésnek minősül a nemzetközi, minősítés elnyerése szempontjából az ISA által rendezett versenybírói képzésen, továbbképzésen (ISA judging) való részvétel,

a) a részvétel önköltséges,

b) a szövetség elnökségének döntése, vagy pályáztatás útján a szövetség fizeti.

(4.10) Az versenybírói igazolást és érvényességi idejét az ISA bocsátja ki és tartja nyilván, az ISA bírói nyilvántartásáról a szövetség nyilvántartást vezet.

(4.11) A szabályzatban jelzett határidők elmulasztása a bírói nyilvántartásból való törlést vonhatja maga után.

VI. FEJEZET

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK.

4. § (1) 2004. évi I. törvény a sportról. A sportszakember jogállása. „11/A. § (1) A sportszakember - a 77. § p) pontjára figyelemmel - az a természetes személy, aki a sportoló felkészítésével és versenyeztetésével, vagy egyébként a sportoló sporttevékenysége gyakorlásának biztosításával kapcsolatban - közvetlenül vagy közvetett módon - munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján sportszakmai tevékenységet végez.

(2) A sportszakember - a felek erre vonatkozó kifejezett megállapodása alapján a szakmai tevékenységét ingyenesen kifejtő sportszakember kivételével - a sportszakmai tevékenysége ellenértékeként, a szakmai tevékenységéhez és az általa felkészített sportoló vagy csapat által elért eredményekhez igazodó mértékben díjazásra jogosult. A sportszakember ezen kívül igényelheti a sportszervezetétől vagy - amennyiben a sportszakembert a sportszövetség foglalkoztatja - a sportszövetségétől az eredményes szakmai tevékenységhez szükséges képzési, továbbképzési lehetőség biztosítását. A sportszakember köteles részt venni a sportszövetség által - a sport területén képesítéshez kötött tevékenységek gyakorlásának szabályairól rendelkező kormányrendeletben meghatározottak szerint - szervezett kötelező továbbképzésben.

(3) A sportszakember szakmai tevékenységét a tisztességes játék (fair play) elvei szerint köteles végezni, aminek keretében tartózkodni köteles különösen:

a) * a - 4. §-ban foglaltakra is figyelemmel - doppingvétséget vagy büntetőjogi felelősségre vonást megalapozó magatartások elkövetésétől,

b) a verseny, mérkőzés eredményének tiltott eszközökkel, módszerekkel történő befolyásolásától, a fogadási csalástól,

c) a verseny, mérkőzés biztonságos megrendezését veszélyeztető, a nézők viselkedését a sportrendezvény rendjének fenntartása szempontjából hátrányosan befolyásoló viselkedéstől.

77. § E törvény alkalmazásában: p) sportszakember: az a természetes személy, aki a KSH elnökének a Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszeréről (FEOR) szóló 7/2010. (IV. 23.) KSH közleménye szerinti sport-foglalkozást folytat, vagy a sportszervezettel, sportszövetséggel munkaviszonyban vagy polgári jogi jogviszonyban sporttevékenységgel kapcsolatban közvetlenül vagy közvetetten feladatot lát el, sportszakembernek minősül továbbá a sportszervezet és a sportszövetség ügyintéző és képviseleti szervének vezetője. Sportszakember különösen a versenyző felkészítését végző vagy azzal kapcsolatba hozható edző, a csapatvezető, a mérkőzésvezető, a versenybíró, a sportegészségügyi szakember (pl. sportorvos, sportpszichológus, gyúró, masszőr) és a játékosügynök. A sportszövetség szabályzatában határozza meg, hogy az adott sportágban kik minősülnek további sportszakembernek.

(2) A szabadidősport területén azok a gazdasági társaságok, amelyeknek a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény alapján bejegyzett fő tevékenysége „93.19. Egyéb sporttevékenység”, „93.29. Máshová nem sorolható egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység” vagy „96.04. Fizikai közérzetet javító szolgáltatás”, egészségmegőrző és sportszakmai tanfolyamok vezetésére munkaszerződést, megbízási szerződést csak olyan személyekkel köthetnek, akik sportoktató, sportedző, rekreációs mozgásprogramvezető animátor, aqua tréner, fitness instruktork, gyermekkori mozgásprogram-vezető, orientális táncoktató, személyi edző, szenior tréner és wellness tanácsadó szakirányokban, szakedző, okleveles szakedző, testnevelő tanár, okleveles testnevelő tanár, okleveles gyógytestnevelő tanár vagy gyógytornász képesítéssel rendelkeznek.

Tanca Péter
tv. képviselő

1. sz. melléklet

Vízitúra és vezetési szabályok.

HSZ 1.02 cikk - A vízijármű vezetője és az úszómű felügyeletéért felelős személy. (1) Csónakot és nyilvántartásba vételre nem kötelezett vízi sporteszközt, ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a 2. és 3. bekezdésben foglalt kivétellel - az vezethet aki;

a) a 14. életévét - gépi hajtású vízijármű esetében 17. életévét - betöltötte,

b) úszni tud,

c) a vezetésben kellő gyakorlattal rendelkezik, és

d) ismeri az e Szabályzat rendelkezéseit, valamint az igénybe vett vízterület sajátosságait.

(2) Ha több személy tartózkodik a csónakban vagy nyilvántartásba vételre nem kötelezett vízi sporteszközhöz, indulás előtt 16. életévét - gépi hajtású vízijármű esetében 17. életévét - betöltött, valamint az 1. bekezdés b)-d) pontjában foglaltaknak megfelelő vezetőt kell kijelölni.

(3) Sportegyesület 14. életévét be nem töltött, úszni tudó és az e Szabályzat rendelkezéseit ismerő sportolója csónakot, illetve gépi hajtás nélküli vízi sporteszközt a sportegyesület edzőjének irányítása és felügyelete, továbbá mentőeszköz használatával és mentőmotoros vagy kíséző kisérgéphajó biztosítása mellett vezethet.

Az edző felügyelete akkor tekinthető teljesítettnek, ha a) minden sportolóra folyamatos rálátása van, és b) a segítségnyújtáshoz vagy beavatkozáshoz 2 percnél több idő nem szükséges.

3.a. Szervezett, csoportosan haladó evezős vízijárművek részvételével zajló vízitúra - tíznél több evezős vízijármű részvétele esetén - vízi túravezető vezetésével bonyolítható le.

3.b. A 3.a. bekezdésben említett vízitúra elindulását, túravezetőjének személyét és a tervezett útvonalat a túravezető az indulást megelőzően köteles bejelenteni a területileg illetékes vízirendészeti szervnek.

3.c. A vízi túravezetőre a túrában részt vevő vízijárművek és személyek vonatkozásában a 3. bekezdésben az edzőre meghatározott szabályokat kell alkalmazni.

3.d. A vízitúra vezetőjének vízijárművét a Szabályzat II. rész 3. melléklet „U” kódlobogójával (II-3. melléklet) kell megjelölni. A lobogó (oldalélének) mérete legkevesebb 0,3 m és a helyettesíthető azonos megjelenésű táblával.

3.e. A vízitúra vezetője jogosult a túra résztvevőinek közlekedési magatartására vonatkozó utasítást adni, amelyet a résztvevők kötelesek végrehajtani.

3.f. Vízitúra korlátozott látási viszonyok között nem folytatható.

8. § HSZ 1.12 cikk - Sport- és egyéb vízirendezvény.

(1) Vízirendezvény a rendezvény helye szerint illetékes vízirendészeti rendőrkapitányság, a vízirendészeti szervek illetékességi területén kívül eső folyókon, tavakon és egyéb szabad vizeken a rendezvény helye szerint a területileg illetékes rendőrkapitányság engedélyével tartható.

(2) A hajózás korlátozását okozó, víziúton tartott rendezvényhez a hajózási hatóság engedélye, egyéb esetben szakhatósági hozzájárulása szükséges. (3) Víziúton a rendezvény - a hajózási hatóság eltérő rendelkezése hiányában - hajósoknak szóló hirdeteménnyel vagy tájékoztatóval való meghirdetése nélkül nem tartható meg.

2. számú melléklet

Mentőmellény jelenleg hatályos technikai specifikációja:

Mentőmellény, teljesítmény szint: legalább 100, illetve 150 az EN 395 (ISO 12402-4), illetve EN 396 (ISO 12402-3) szabványoknak megfelelően

EN 50 úszás segítő	EN 200 tengeri
EN 80 úszás segítő	EN 400 tengeri mentőeszköz.

ISO / CE szabvány besorolási tájékoztató	
 EN 399	Életmentő mellények CE 275 A legmegbízhatóbb tengeri mentőeszköz, CE275 minősítéssel rendelkező termék. A CE 275 minősítés jelzett terméket viselhetik úszni nem tudó és úszni tudó emberek egyaránt. Tengereken nagyobb hullámban. Az elájult embert felszíni fekvő állapotban tartja ezzel biztosítva a folyamatos lélegzetvételi lehetőséget. Minden uniós hatósági szabályzatnak megfelel!
 EN 396	Életmentő mellények CE 150 Tengeri mentőeszköz, CE150 minősítéssel rendelkező termék. A CE 150 minősítés jelzett terméket viselhetik úszni nem tudó és úszni tudó emberek egyaránt. Tengereken enyhe hullámban. Az elájult embert felszíni fekvő állapotban tartja ezzel biztosítva a folyamatos lélegzetvételi lehetőséget. Minden uniós hatósági szabályzatnak megfelel!
 EN 395	Életmentő mellények CE 100 A legmegbízhatóbb mentőeszköz, CE100 minősítéssel rendelkező termék. A CE 100 minősítés jelzett terméket viselhetik úszni nem tudó és úszni tudó emberek egyaránt. Csendes vizeken, illetve enyhe hullámban. Az elájult embert felszíni fekvő állapotban tartja ezzel biztosítva a folyamatos lélegzetvételi lehetőséget. Minden Magyar hatósági szabályzatnak megfelel!
 EN 393	Úszássegítő sport mellények CE 50 Az MSZ EN 393, valamint a CE 50 Euro-szabványnak megfelelő életvédelmi eszközök. Könnyű, rugalmas, kimondottan sportolásra készített mentőmellények. A Sportmellény, csak csökkenti az elmerülés kockázatát, de nem garantálja az életvédelmet.

MÁSODIK KÖNYV

KÖRNYEZETVÉDELEM

„Magyarország környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét az 1997 óta készülő Nemzeti Környezetvédelmi Programok (NKP I.-II.-III.-IV.) jelentik. A Program kidolgozásáról, céljáról, tartalmáról, és megvalósításáról a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény rendelkezik.

A jelenlegi IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2014-2019) szorosan illeszkedik az Európai Unió új, a „Jólét, bolygónk felélése nélkül” című, 2020-ig tartó időszakra szóló 7. Környezetvédelmi Cselekvési Programjához, mely a tagországok számára számos feladatot fogalmaz meg, ezáltal jelentős igazodási pontot képvisel a hazai környezetpolitikai célkitűzések meghatározása során. Az Európai Unió Környezetvédelmi Cselekvési Programjai a környezetvédelmi tervezés egyik legfontosabb alappillért jelentik.

A Program feladata, hogy az ország adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a globális felelősségből, és a nemzetközi együttműködésből, EU tagságból adódó kötelezettségeket figyelembe véve, meghatározza az ország környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges eszközöket.

I. FEJEZET

ALAPELVEK

1. § (1) A sporttevékenység gyakorlása jelentős környezeti hatásokkal járhat, ezért a szövetség törekszik környezetbarát módszerek és szokások bevezetésével minimálisra csökkenteni a negatív környezeti hatásokat.

(2) A szövetség törekszik arra, hogy az általa szervezett rendezvényeken a legmagasabb szintű környezetvédelmi elvárások érvényesüljenek, és elősegíti a környezettudatos viselkedés erősödését a tagszervezetei, a versenyzők, sportszakemberek, a verseny nézői körében.

(4) A jelen szabályzatot vétkesen megszegőkkel szemben az arra jogosultak kötelesek sportfegyelmi eljárást indítványozni.

(5) A jelen szabályzat, az alapelvekkel összhangban a sport gyakorlása által a környezetre kifejtett hatások (zaj, üzemanyag használat, talajhasználat, sporteszközök tisztítása, a versenyzők, nézők, egyéb résztvevők magatartása) kezelésére vonatkozó szabályokat tartalmazza.

II. FEJEZET

SZABÁLYZAT HATÁLYA

2. § (1) Jelen szabályzat hatálya kiterjed,

a) a szövetség versenyrendszerében sporttevékenységet folytató versenyzőre,

b) a sportszakemberre, a sport területén hivatalos feladatot ellátó, vagy megbízást teljesítő személyre,

c) a szövetség tagszervezeteire, illetve az általa kiírt vagy szervezett versenyen (versenyrendszerben) részt vevő, sportszervezetre,

d) a létesítmény, sportpálya üzemeltetőjére, amennyiben azon a szövetség, vagy tagszervezete által szervezett rendezvény megtartására kerül sor,

III. FEJEZET

SPORTRENDEZVÉNY SZERVEZŐJE

3. § (1) A verseny szervezője gondoskodik arról, hogy sportrendezvény alkalmával a sportlétesítmény (helyszín) környezetvédelmi szempontból megfeleljen a feltételeknek.

(2) Köteles biztosítani, hogy a verseny előtt, alatt és után jelen szabályzat rendelkezései betartásra kerüljenek.

IV. FEJEZET

A SPORTLÉTESÍTMÉNY ÜZEMELTETŐJÉNEK FŐ KÖTELEZETTSÉGEI

4. § (1) Sportrendezvényt kizárólag olyan sportlétesítményben, alkalmi helyszínen lehet megtartani, amelyik rendelkezik a környezetvédelmi hatóságok által kiadott, érvényes engedéllyel.

(2) A pálya, a nézőtér, a kiszolgáló helyiségek, a pályához vezető utak, parkolók kialakításánál, hirdetések, tájékoztatások elhelyezésénél gondoskodni kell a,

a) zajhatások csökkentéséről,

a) a sporteszközök tisztításáról,

(3) A természetvédelmi kezelő útmutatása szerint kell kialakítani a védett területek érdekében nem látogatható szakaszokat, gondoskodni kell ezek elkerítéséről, őrzéséről.

(4) A környezetvédelmi követelményekről a nézők tájékoztatását szolgáló hirdetőtáblákat és feliratokat kell elhelyezni a sportlétesítmény területén.

(5) A taposási kár elkerülése érdekében a parkolás nem engedélyezhető sérülékeny területeken, különös tekintettel a virágágyásokra, zöldsávokra.

(6) A rendezvényen keletkező biológiai és kommunális hulladék biztonságos kezeléséről, elvezetéséről, elszállításáról gondoskodni kell.

(7) Az érintett rendezvényeken a tűzgyújtási tilalomra való felhívásokról gondoskodni kell.

(8) A sportlétesítményhez vezető utak tervezésénél, kialakításánál figyelemmel kell lenni a környező települések érdekeire is.

(9) A létesítményhez vezető utakon engedélyezett, egyértelmű útbaigazító jelzéseket kell elhelyezni.

(10) Üzemanyag tárolásáról.

(12) Talaj-, vízvédelemről.

(13) A depó, szerviz területek és a létesítmény egyéb helyiségeiben gondoskodni kell a dohányzási tilalom érvényesítéséről, dohányzásra kijelölt helyek kialakításáról.

(14) A vendéglátó-ipari vállalkozásokkal, a rendezvényen megjelenő egyéb kereskedelmi szolgáltatókkal kötött szerződésekben rögzíteni kell, hogy ételt és italt csak újr felhasználható anyagba csomagolva lehet árulni, és gondoskodni kell a megfelelő számú és kapacitású szemétyűjtőről és azok környékének tisztán tartásáról.

V. FEJEZET

A SPORTRENDEZVÉNY SZERVEZŐJÉNEK FŐ KÖTELEZETTSÉGEI

5. § (1) A zajhatások csökkentése érdekében,

a) a hangosítási rendszernek az első edzés kezdete előtt legalább 60 perccel tesztelt állapotban kell lennie;

b) a verseny megkezdése előtt a szervezőnek a verseny azon hivatalos személyei számára (depó bíró, sport bírók, stb.), akik tartós zajhatásnak vannak kitéve megfelelő fülvédő eszközöket kell biztosítani, és azok átvételét elismervénnyel kell igazolni;

c) a hangosító berendezések teljesítményét a célközönség eléréséhez kell igazítani;

d) a nézőtéren a zajszint tartósan nem haladhatja meg a halláskárosodást okozó 83 dB(A) küszöbértéket, és a legközelebbi lakóháznál nem lehet magasabb 3dB(A)-val a háttérzajszintnél.

(2) Üzemanyag tárolásáról.

(3) Talaj-, vízvédelem,

a) a verseny során keletkező folyékony hulladékok kezeléséről és a hulladékok, szennyezett anyagok elhelyezéséről gondoskodni kell;

b) intézkedéseket kell tenni, hogy a versenyt követően a helyszínen felszámolásra kerüljenek a környezet terhelését bizonyító maradványok, így különösen szemét, talajszennyezés,

c) a hulladék elhelyezési, higiénés feltételeket, lehetőség szerint ingyenesen hozzáférhető ivóvizet a nézők várható számára tekintettel kell meghatározni, illetve biztosítani.

(4) Lehetőség szerint kerülni kell tájékoztatók, hirdetések plakátok élőfákra való elhelyezését.

(5) Szórólapok parkoló autókra, motorkerékpárokra való elhelyezése tilos. Általában kerülni kell a szórólapok terjesztését, az erre vonatkozó kérelmeket lehetőség szerint el kell utasítani.

(6) Az ideiglenes, kizárólag a versenyre szóló útbaigazító jeleket, plakátokat a rendezvény után azonnal el kell távolítani.

(7) A rendezvényt követően törekedni kell az eredeti állapot helyreállítására, azaz a helyszínen és annak környezetében maradt szemét haladéktalanul összegyűjtéséről és elszállíttatásáról, a kihúzott szalagok eltávolíttatásáról, a létesítmény, a felvezető utak tisztíttatásáról haladéktalanul gondoskodni kell.

(8) Amennyiben a vendéglátó-ipari vállalkozásokkal, a rendezvényen megjelenő egyéb kereskedelmi szolgáltatókkal a szervező szerződhet, a velük kötött szerződésekben rögzíteni kell, hogy ételt és italt csak újr felhasználható anyagba csomagolva lehet árulni, és gondoskodni kell megfelelő számú és kapacitású szemétyűjtőről és azok környékének tisztán tartásáról.

VI. FEJEZET

A VERSENYZŐK, SPORTSZAKEMBEREK FŐ KÖTELEZETTSÉGEI

6. § (1) A sportrendezvényeken és felkészüléskor kötelesek környezettudatos magatartást tanúsítani és, ha környezetszennyező cselekményeket észlelnek, felhívni az elkövetők figyelmét a cselekmény abbahagyására, a szennyezés nyomainak felszámolására.

(2) Talaj-, vízvédelem,

a) a versenyző és a sportszakember tevékenysége során keletkező hulladékok, szennyezett anyagok elhelyezéséről gondoskodni kell,

b) a versenyző és a sportszakember egyetemlegesen felelős a sportszervezete felkészülése, versenyzése során keletkezett hulladék összegyűjtéséért és a hulladéktárolókban való elhelyezéséért.

VII. FEJEZET

KÖRNYEZETVÉDELMI OKTATÁS, TOVÁBBKÉPZÉS

7. § (1) A környezetvédelmi oktatás célja, hogy minden tagszervezet, sportszervezet valamint a szövetséggel egyéb szerződéses jogviszonyban álló megismerje a munkaköréhez kapcsolódó környezetvédelmi feladatokat, előírásokat.

(2) A tagszervezetek, sportszervezetek előzetesen biztosítják a velük munkaviszonyban állók környezetvédelmi oktatását.

(3) A tagszervezet, sportszervezet sportszakembereinek meg kell ismernie a környezetvédelmi szabályzat őt érintő rendelkezéseit.

VIII. FEJEZET

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

8. § (1) A szövetség és tagszervezetei, sportszervezetei kötelesek a tevékenységük során képződő hulladékok kezeléséről a jogszabályban meghatározott módon gondoskodni.

(2) A hulladékgazdálkodás komplex tevékenység, mely magában foglalja a szövetség és tagszervezetei, sportszervezetei különböző tevékenységei során keletkező hulladékok keletkezésének felügyeletét, a keletkező hulladékok megfelelő módon történő gyűjtését, tárolását, elhelyezéséről történő gondoskodást.

IX. FEJEZET
LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM

- 9. §** (1) A szövetségnél folytatott tevékenységek során gondoskodni kell a levegő tisztaságvédelmi szabályok betartásáról.
- (2) A légszennyezést okozó tevékenységeket az elérhető legjobb technika alkalmazásával kell végezni.
- (3) Biztosítani kell a tevékenység folytatásához szükséges, levegőterhelést okozó anyagok felhasználásának minimalizálását.

X. FEJEZET
VÍZ- ÉS TALAJVÉDELEM

- 10. §** (1) A szövetség telephelyein tilos a rendelkezésre álló ivóvíz pazarló felhasználása.
- (2) Tilos a szennyvízhálózatba kémiai vagy bármely oda nem illóanyagot juttatni.
- (3) Gondoskodni kell a meghibásodott vízvezeték, vízhálózati szerelvények, berendezések mielőbbi javításáról.
- (4) A szennyvízelvezető műbe károsító (szennyező, mérgező) anyagokat - a meghatározott mértéket meghaladó mértékben - tartalmazó szennyvizet bevezetni tilos.
- (5) A szennyvízelvezető közműbe bocsátott szennyvizek szennyezőanyag- tartalmának csökkentése,
- a) a szövetség működése során keletkező szennyvizek elvezetése közműves szennyvízelvezető műbe történik.
- (6) A talaj és a talajvíz szennyezésének elkerülése,
- a) térburkolattal ellátott felületek karbantartását, takarítását a téli időszakban fokozott gondnal kell végezni. (Jég-hómentesítés sózás nélkül!)
- b) az újonnan kialakításra kerülő burkolások tervezésénél körültekintően kell meghatározni azok lejtését, úgy, hogy a víz elvezetése a csatornaszemek irányába történjen.

XI. FEJEZET
A SZÖVETSÉG TEVÉKENYSÉGEIBŐL ADÓDÓ ZAJÁRTALMAK CSÖKKENTÉSE

- 11. §** (1) A Szövetség alaptevékenysége káros környezeti zajterhelést önmagában nem jelent.

XII. FEJEZET

A VESZÉLYES ANYAGOKKAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK SZABÁLYAI

12. § (1) A veszélyes (tűz- és robbanásveszélyes, mérgező, rákkeltő, mutagén, ökotoxikus) anyagokkal, illetve veszélyes készítményekkel kapcsolatos tevékenységeket az alábbi jogszabályok szerint kell végezni:

- a) 2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról,
- b) 44/2000. (XII.27) EüM rendelet a veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól.

XIII. FEJEZET

RENDKÍVÜLI ESEMÉNYEK

13. § (1) Ha üzemzavar, baleset vagy más rendkívüli esemény következtében a környezetet veszély fenyegeti vagy környezetkárosítás következik be, haladéktalanul intézkedni kell az alábbiak szerint,

- a) értesíteni kell a szövetség elnökét, vagy elnökségét,
- b) indokolt esetben a szövetség elnöke vagy elnökségi tagja bejelentést tesz a környezetvédelmi- és a közegészségügyi hatósághoz. A továbbiakban az ő utasításuk szerint jár el.

(2) Az esemény helyszínén,

- a) intézkedni kell a további veszély elhárítása érdekében,
- b) személyi sérülés, baleset esetén elsősegélynyújtásról kell gondoskodni.
- c) a környezetvédelmi kár elhárításánál a Szövetség elnökének vagy elnökségi tagjának, valamint a környezetvédelmi- és a közegészségügyi hatóság utasítása szerint kell eljárni.

(3) A környezetvédelmi veszélyek és balesetek megelőzése érdekében,

- a) minden esetben be kell tartani a szövetség szabályzatait és egyéb vonatkozó előírásait.

Tanca Péter
tv. képviselő

1. sz. melléklet

Forrás: Sportökológia (ISBN 978-963-9822-40-5)

„Magyarország környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét az 1997 óta készülő Nemzeti Környezetvédelmi Programok (NKP I.-II.-III.-IV.) jelentik. A Program kidolgozásáról, céljáról, tartalmáról, és megvalósításáról a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény rendelkezik.

A jelenlegi IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2014-2019) szorosan illeszkedik az Európai Unió új, a „Jólét, bolygónk felélése nélkül” című, 2020-ig tartó időszakra szóló 7. Környezetvédelmi Cselekvési Programjához, mely a tagországok számára számos feladatot fogalmaz meg, ezáltal jelentős igazodási pontot képvisel a hazai környezetpolitikai célkitűzések meghatározása során. Az Európai Unió Környezetvédelmi Cselekvési Programjai a környezetvédelmi tervezés egyik legfontosabb alappilléret jelentik.

A Program feladata, hogy az ország adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a globális felelősségből, és a nemzetközi együttműködésből, EU tagságból adódó kötelezettségeket figyelembe véve, meghatározza az ország környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges eszközöket.

A jelenlegi IV. NKP (2014-2019) 3 stratégiai célt határoz meg:

1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása. Cél a jó életminőség, és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosítása. Ezek közé tartozik a környezet-egészségügyi feltételek javítása, a magas színvonalú környezeti infrastruktúra, valamint a település, a lakóhely épített és természeti elemeinek megfelelő aránya, minősége, és összhangja.
2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata. Cél a stratégiai jelentőségű természeti erőforrások, természeti értékek, ökoszisztémák védelme, az életközösségek működőképességének megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása.
3. Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése. Cél a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítása, a környezetszennyezés megelőzésére, a terhelhetőség/megújuló képesség figyelembevételére épülő fenntartható használat megvalósítása. Kiemelt figyelmet kell fordítani a társadalmi-gazdasági fejlődés és a környezetterhelés szétválására, azaz, hogy a lakosság növekvő jóléte csökkenő környezetterhelés mellett legyen biztosítható. A fogyasztói magatartás megváltozása, a környezeti szempontból fenntartható termékek és szolgáltatások felé történő elmozdulás, keresleti oldalról erősíti meg a termelői folyamatok „fenntarthatósága” iránti igényt.

A Magyar Köztársaság Kormánya 2007 júniusában elfogadta a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiát és a hozzá kapcsolódó Tagállami Jelentést, az Európai Unió megújított fenntartható fejlődési stratégiájának végrehajtásáról.

1.3. KÖRNYEZETTUDAT, KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS FOGALMI

LEHATÁROLÁSA

1.3.1. KÖRNYEZETTUDAT DEFINIÁLÁSA

A környezettudat, környezettudatos magatartás fogalmának lehatárolása, az egyénre vonatkozó, és szervezeti szintű vizsgálatok szempontjából egyaránt lényeges feladat. Mindkét esetben nehézséget jelent azonban, hogy a környezettudatot a vizsgált tényezők olyan szövevényes rendszere jellemzi, melynek feltárását a kutatók témával kapcsolatos szubjektív nézetei is befolyásolják.

A környezettudat nehezen értelmezhető a hozzátartozó magatartás ismerete nélkül. Ennek ellenére fontos a környezettudat, és a környezettudatos magatartás fogalmának elkülönítése, mert a tudat sok esetben egyéb, külső hatás által befolyásoltan jelenik meg a magatartásban, ezért tévesek lehetnek azok a szakirodalmi meghatározások, melyek a környezettudatot a környezetvédelem érdekében tanúsított magatartással, környezettel kapcsolatos viselkedéssel azonosítják.

Az elmúlt két évtizedben több definíció is született a környezettudat fogalmi meghatározására. Vannak kutatók, akik a környezettudatot, mint különböző hitek és hiedelmek együttesét határozzák meg, melyek a környezet és ember kapcsolatára, a környezet, a környezeti problémák fontosságára, valamint az életstílus és a gazdasági rendszerek átalakításának környezeti hatására vonatkoznak.

Az előző meghatározáshoz hasonlóan a környezettudatot az értékeknek, hiedelmeknek és attitűdöknek a komplex rendszereként is szokták értelmezni. Ehhez kapcsolódik az úgynevezett kulturális elmélet, mely a környezettudat lényegéneként az egyén környezettel kapcsolatos hiedelmein alapuló természetmítoszokat ragadja meg. Ezek a mítoszok az egyének környezeti kockázatokra vonatkozó értékelését, végső soron a környezettudatos gondolkodást befolyásolják.

Az előző meghatározásokkal összecseng a következő megállapítás is, miszerint a környezettudat egyrészt speciális világnézet, érték- és hitrendszer, másrészt környezettel szembeni pozitív attitűdök összessége. A kedvező beállítódás az említett speciális érték- és hitrendszerből táplálkozik.

Egy ENSZ dokumentum szerint, a környezettudat a környezettel kapcsolatos hitek hangsúlyozásával szemben, a biológiai-fizikai környezet kapcsolatának, és problémáinak felismerését, megértését jelenti, beleértve az emberiség erre gyakorolt hatásait is, tehát ebben az értelmezésben a környezettudat központjába az egyén személyiségét leíró jellemzők helyett a tudás, és az ismeretek kerülnek.

A környezettudat tehát szilárd ismereteken alapuló speciális értékrendszer és elkötelezettség, melynek megnyilvánulási formája a környezettudatos magatartás.

Egy szervezet ökológiai szempontú viselkedését számos komponens befolyásolja, melyeket két dimenzióra és több csoportra bonthatunk.

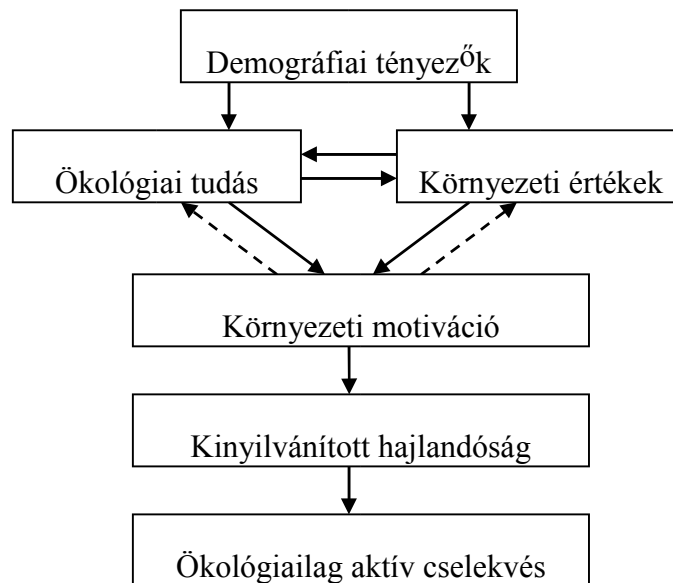
1.3.2. KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS DIMENZIÓI, FOGALMI LEHATÁROLÁSA

A környezettudatos magatartás – mint a környezettudat gyakorlati megvalósulása – egyéni és szervezeti szinten történő együttes vizsgálata lényeges kérdés, hiszen egy szervezet magatartását döntő módon befolyásolják a különböző szervezeti csoportok magatartási sémái, melyeket a szervezeten belüli tagok viselkedése formál. A tagok viselkedését pedig befolyásolja egyéni környezeti tudatuk, melyre hatást gyakorolnak szervezettől függő, és független tényezők.

Az egyén környezeti tudatosságát az alábbi tényezők befolyásolják:

demográfiai tényezők (életkor, nem, iskolai végzettség, lakóhely, életszínvonal), ökológiai tudás (gondolkodásmódunkat, kialakuló értékeket befolyásoló ismertek), környezeti értékek (olyan koncepció vagy meggyőződés, mely egy kívánt viselkedésmódra vonatkozik), környezeti motiváció, kinyilvánított hajlandóság (kinyilvánított elkötelezettség a cselekvés irányába), ökológiailag aktív cselekvés.

Az 1. ábra az egyén környezettudatára ható tényezőket, és az azok közötti kapcsolatot ismerteti.

1. ábra: Az egyén környezettudatát befolyásoló tényezők, és azok közötti kapcsolat

A környezettudat sok esetben egyéb, külső hatás által befolyásoltan jelenik meg a magatartásban. Egyéni szinten a környezettudatos magatartás megjelenését az alábbi tényezők formálhatják:

Külső tényezők:

politikai tényezők: politikai támogatottság szerepe, gazdasági tényezők: pénzügyi lehetőségek, környezetvédelmi beruházások megtérülési ideje
társadalmi, kulturális tényezők: társadalmi, kulturális normák,
természeti tényezők, intézményi feltételek: szervezeti háttér, infrastruktúra.

Szituációs tényezők:

szokások, hagyományok
gazdasági korlát, társadalmi nyomás, választási lehetőség.

A környezettudatos magatartás fogalmát egyéni szinten úgy tudnánk meghatározni, hogy ez nem más, mint olyan minőségi jellemzőkkel leírható tevékenység, melyben a környezeti értékeket az egyén előtérbe helyezi, arra elsődlegesen és tudatosan figyelemmel van.

Ahhoz, hogy egy szervezet környezettudatos magatartását átlássuk, a fent említett tényezőknél – egyén környezettudatát meghatározó illetve, a szervezeti tagok magatartását a szervezettől függetlenül befolyásoló tényezők – túl, a szervezeti tagokra, és a szervezet egészére, a szervezeten keresztül ható tényezőkkel is meg kell ismerkednünk.

Az egyik ilyen tényező a szervezet külső környezete, mely az alábbi elemekből tevődik össze:

politikai környezet, gazdasági környezet, társadalmi környezet, természeti környezet, szabályozási környezet.

A másik tényező a belső szervezeti tényező:

vállalati küldetés, szervezeti tanulás, szervezeti kultúra, szervezeti motiváció, a vállalat környezeti stratégiája.

Egy vállalat környezettudatos magatartásán pedig azt érthetjük, hogy a környezetorientált gondolkodásmód konkrét intézkedésekké, változtatásokká fejlődik, mely alapján a vezetés működtet egy szervezetet, vállalatot, függetlenül attól, hogy ezt a változást piaci mechanizmus, vagy adminisztratív előírás hívta életre.

A környezettudatos vállalatirányítás előnye az alábbiakban foglalható össze:

Gazdasági okok: az anyagfelhasználás, energia- és vízfogyasztás ésszerűsítésével, újrahasznosítással csökkenthetjük a költségeket, illetve más megtakarítási lehetőségeket tárhatunk fel.

Hatósági kapcsolatok: a fent említett eszközök bármelyikének alkalmazása általában javítja a támogatásokhoz, kedvezményes forrásokhoz való hozzájutás esélyeit, megkönnyíti a jövő gazdasági és adminisztratív változásaihoz való alkalmazkodást, a szigorodó előírásoknak való megfelelést.

Új piaci szeletek: a környezettudatos, felelős vállalkozók, fokozódó mértékben keresik a megbízhatóan és bizonyítottan környezetkímélő termékeket, szolgáltatásokat, mert ezekre egyre nagyobb a kereslet. A piaci torta „zöld” szelete egyre nagyobb.

A vállalat piaci értéke: a környezettudatos vállalatirányítás alkalmazása növeli a cég piaci értékét egyesülés, akvizíció vagy eladás esetén. Emellett a vállalat értéke függ a környezeti jó hírtől, imázsától is.

A termékek és szolgáltatások minősége: a környezet figyelembevétele és megóvása a minőségbiztosítás természetes továbbfejlesztése.

1.4. KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEHETSÉGES ESZKÖZEI

A környezetvédelmi problémák előtérbe kerülésével az elmúlt évtizedekben a vállalati szféra is egyre nagyobb figyelmet szentel a környezeti teljesítmény tudatos átalakítására, aminek eredményeképpen számos gyakorlati megközelítés jelent meg a hazai vállalatok körében is, melyek az alábbiak lehetnek:

szállítási, logisztikai rendszerek átalakítása, külső kommunikációt szolgáló különböző jelentések (környezeti, fenntarthatósági, CSR, közös értékteremtési) készítése, dolgozók ösztönzése a környezet- és egészségkímélő magatartásra, tudatosságot és ismereteket bővítő belső képzés, partnerek, érintettek ösztönzése a zöld intézkedések bevezetésére, tisztább technológiák alkalmazása, hulladékminimalizálás, újrahasznosítás, újrahasznosított alapanyag használata, energiaracionalizálás, megújuló erőforrások használata, termékek és tevékenységek környezeti hatásának vizsgálata (környezeti-lábnyom, öko-hatékonyság, ökológiai mátrixok, ökokontrolling, ökológiai könyvvitel, ökotérképezés, ökomérleg, minőségáló módszer), környezetbarát termékek gyártása, környezetbarát termékeken alkalmazott jelzések használata, tanúsítványok megszerzése: ISO 14001, EMAS, LEED.

Magyarországon régóta ismert az ISO 14001-es környezetközpontú irányítási rendszer, és a szigorúbb előírások megvalósításával megszerezhető, környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer, az EMAS.

A LEED tanúsítvány azonban hazánkban még kevésbé ismert. Az első LEED verziót (Leadership in Energy and Environmental Design) 1998 augusztusában vezettek be az USA-ban. A LEED folyamatos fejlődése során alakult ki a ma is használatos rendszer, mely már

sokféle épülettípusra, új, és meglévő épületekre is alkalmazható. A minősítési rendszer az Egyesült Államokon kívül többek között a Dél-kelet-ázsiai régióban terjedt el, de Európában is egyre népszerűbb. Öt környezeti kategória szerint dolgozták ki az értékelési rendszert: környezeti szempontból előnyös elhelyezkedés, vízfelhasználás hatékonysága, energia és légkör, anyagok és anyagi eszközök, belső környezet minősége. Ezekon túlmenően még egy kategória, a fejlesztés és innováció, szintén hozzátartozik a fenntartható épületek osztályozásához.

A különböző kategóriákban minimum követelmények is vannak, ami azt jelenti, hogy a minősítés folyamán a létesítménynek mindenképpen meg kell felelnie bizonyos (alap)követelményeknek is ahhoz, hogy az épületminősítést kaphasson. Az elért pontokat összesítik, és ez alapján ér el a projekt „megfelelt”, „ezüst”, „arany” vagy „platina” minősítést.

Attól függően, hogy egy adott vállalat milyen jellegű tevékenységet végez, milyen szolgáltatást nyújt, eltérő környezeti menedzsment eszközöket használhat tevékenysége zöldítésére.

A tanulmány 3. fejezetében megismerkedhetünk azzal, hogy hogyan jelennek meg a fenti menedzsment eszközök pl.: egy sportrendezvény szervezése, vagy éppen egy aréna építése, üzemeltetése során.

2. A SPORT ÉS A KÖRNYEZETVÉDELMEI KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI

2.1. A SPORT KÖRNYEZETVÉDELMI KIHÍVÁSAI

Napjaink környezeti problémái (népesség robbanásszerű növekedése, nem megújuló erőforrások fokozódó használata, éghajlatváltozás, a természet szennyezése stb.) szoros összefüggésben állnak életvitelünkkel, tevékenységeinkkel. Mindez helytálló a sport szempontjából is, hiszen a többi emberi tevékenységhez hasonlóan a sport is hatást gyakorol fizikai környezetére, legyen szó helyi egyesület munkájáról, nemzetközi versenyekről, vagy akár az Olimpiai Mozgalomról. Sporttevékenységtől függően más-más létesítményre, eszközökre, szponzorokra, médiára, lelátóra, ellátásra van szükség, az viszont minden sportra igaz, hogy hatással van az ökoszisztémára. E hatás mértéke és milyensége leginkább a sport fajtájától, és az esemény jellegétől függ.

A sportesemények által okozott hatások csoportosításának egyik lehetséges módja a következő:

Rövid távú hatások: az esemény ideje alatt keletkeznek, pl.: Forma1 zajterhelése, levegőszennyezése.

Hosszú távú hatások: az esemény befejezése után is fennmaradnak, pl.: *létesítmény felépítése, ezt követő romlás a talaj termelőképességében, tömörödés.*

Közvetlen hatás: eseményen résztvevő emberek vagy létesítmények okozzák, pl.: *BL döntő (közel 100.000 néző, közlekedés, ellátás a stadionban, mosdók használata, világítás).*

Közvetett hatás: azokat az infrastrukturális elemeket jelentik, melyek az eseményre épültek, de közvetlenül nem a sporteseménnyel állnak kapcsolatba, *pl.: új hidak, utak.*

A figyelem sokszor a nagyszabású sportesemények által okozott környezeti problémákra irányulnak (*pl.: Olimpia*), de nem feledkezhetünk meg olyan sporttevékenységekről sem, melyek nagyobb embertömeget érintenek nap, mint nap (*pl.: Margit-sziget szabadidő sport célú használata*).

Ha a környezet oldaláról vizsgáljuk a sporttevékenységet, az alábbi szempontokat vehetjük figyelembe:

1. környezeti feltételek,
2. tájhasználat,
3. nyersanyag és energiahasználat,
4. hulladékkezelés,
5. környezetszennyezés, károkozás,
6. kulturális örökség védelme,
7. sporthoz kapcsolódó tevékenységek környezeti hatása.

1. Környezeti feltételek

Fontos, hogy egy sportesemény elvégzéséhez a szükséges környezeti feltételek rendelkezésre álljanak, hiszen ezek hiányában a sporttevékenység újabb káros egészségi, és környezeti hatásokat eredményezhet.

Az elégtelen környezeti feltételek csoportosításának egyik lehetséges esete *pl.:*

biztonságos ivóvíz hiánya, rossz minőségű víz (mérgező vegyi anyag, baktérium), pl.: a Tiszai ciánszennyezést követően biztonságos volt-e a Tisza Tiszaújvárosnál a Triatlon Világkupa lebonyolításához?, Megfelelő-e a Balaton vize a Balaton átúszáshoz?; alapvető higiéniai feltételek hiánya, pl.: Budapest Maraton mobil WC használata; rossz levegőminőség, pl.: szmog, elhasznált belső levegő; lakosság számára veszélyes létesítmény, pl.: lesiklópályák, melyek az erdőirtás következtében lavinát okozhatnak; emberre ártalmas anyag használata, pl.: rovarölő szerek használata; zajártalom.

2. Tájhasználat

Sporttevékenység során az ember kapcsolatba kerül az őt körülvevő tájjal, használja azt. Éppen ezért fokozott figyelmet kell fordítani az életfeltételek, és kialakult életközösségek megóvására is:

Biológiai sokféleség (biodiverzitás) megőrzése: a biodiverzitás az élet valamennyi megnyilvánulási formája (8.400.000 faj a Földön), a biológiai gazdaság. Sportlétesítmények építése, túraútvonalak létesítése, szigetelés, közvetve, vagy közvetlenül az ökoszisztémák zavaraihoz vezethetnek. *pl: Németországban éveken át a Fekete-erdő egyik természetvédelmi területén haladt az Ultra Maraton Kerékpárverseny egyik szakasza (150 km). A verseny 5000 sportolót, és közel 30.000 nézőt vonzott évről évre. A verseny egybe esett az ott élő, mintegy 600 veszélyeztetett faj párzási időszakával. A verseny jelentős*

zavarokat okozott az utódok számát tekintve, így 10 év után megváltoztatták a verseny útvonalát.

Ökoszisztémák védelme: Az ökoszisztéma a növények, állatok, mikro-organizmusok, valamint ezek életterének dinamikus, és komplex rendszere, melyben valamennyi elem állandó kölcsönhatásban áll egymással.

A sporttevékenységeket osztályozhatjuk a lebonyolításuk színteréül szolgáló ökoszisztéma fajtája, és az arra kifejtett hatás szerint:

- Felépített ökoszisztémákban folytatott sporttevékenység (szabadtéri, beltéri): más városi tevékenységhez hasonlóan, ezek a létesítmények és helyszínek is káros hatások forrásai lehetnek (hulladékképződés, szennyvíz elvezetése, energiaigény). *pl.: csarnok, uszoda, fedett tenispálya.*
- Kis hatású tevékenységek a természetes ökoszisztémákban: ezek a sporttevékenységek nem igényelnek jelentős változtatást a természetes környezetben. A hatás, a koncentráltan megjelenő embertömeg nem éppen környezetbarát

viselkedése miatt keletkezik. *pl.: hegyi kerékpár, lovas sport.*

- Nagy hatású tevékenységek a természetes ökoszisztémákban: ezek a sporttevékenységek, és az azokhoz szükséges infrastruktúra megteremtése, és mindezek használata jelentősen károsíthatja a természetes környezetet. *pl.: alpesi sí, bob pálya/lelátó létesítése során: erdőirtás, lejtők módosítása, talaj állagvesztése, állatok életterének rombolása.*
- Állat- és növényvilág egyensúlyának felborítása, *pl.: zajhatás stadion építésekor, erdőirtás.*

Tájvédelem, földhasználat: a nem megfelelően kiválasztott helyszín, vagy éppen a nagyarányú változtatásokat igénylő beruházások a korábbi gazdasági, társadalmi és környezeti rendszer megváltoztatását eredményezheti. *pl.: táj karakterének megváltoztatása; új utak létesítése, mezőgazdasági területek használatba vétele.*

3. Nyersanyag és energiahasználat

Jelenleg a világ legjelentősebb környezeti problémája a nem megfelelő erőforrás használat. A szükségletek (élelmiszer/termék előállítás, szolgáltatások igénybe vétele) folyamatos növekedése maga után vonzza, hogy állandóan növekszik az egy emberre jutó nyersanyag és energia felhasználás, ami a hozzáférhető források apadásához vezet.

Az emberiség környezetszennyező és energia pazarló életvitele hosszú távon a természeti erőforrások kimerüléséhez vezethet, ezért a fosszilis energiahordozók helyett egyre inkább az alternatív energiaforrások kerülnek előtérbe. A fosszilis tüzelőanyagok (kőolaj, földgáz, szén és származékaik) használata korlátozott, és a belátható időn belül kimeríthető készletek miatt nem alkalmasak arra, hogy egy fenntartható energiagazdaság épüljön rá, ezért a megújuló energiaforrások hasznosítása jelenthet megoldást, környezettudatos szempontok által vezérelve.

Megújuló energiaforrás a természeti folyamatok során folyamatosan rendelkezésre áll, vagy újratermelődik (napenergia, szélenergia, vízenergia, biomassza, geotermikus energia stb.). Ezek olyan természeti erőforrások, melyek hasznosításával az emberiség a szükségleteit az adott gazdasági fejlettség szintjén kielégítheti, és használatuk ellenére természetes úton, újratermelődnek. Ezzel szemben a fosszilis tüzelőanyagok (kőszén, kőolaj, földgáz) nem megújuló energiaforrások, és a mennyiségük közel végesnek tekinthető.

A megújuló energiaforrások osztályozása több módon lehetséges:

fajtánként (pl. víz, nap, geotermikus, szél, biomassza);

létrehozható energia típusa szerint (pl. hőenergia, villamos energia, stb.); hasznosíthatóság szempontjai alapján (pl. folyamatosan rendelkezésre álló, rendszertelenül, vagy rendszeresen, bizonyos napszakhoz kötődő).

Energiagazdálkodási szempontból általában az a hasznosabb, amelyik hő- és villamos energiatermelésre egyaránt alkalmas, és megoldható a folyamatos rendelkezésre állása, valamint a szükséges igények szerint szabályozható.

A megújuló energiaforrások felhasználásának három legfontosabb területe:

átalakítás villamos energiává, átalakítás

hőenergiává,

átalakítás üzemanyaggá.

Hogyan jelennek meg a megújuló energiaforrások a sportban?

Az elmúlt évtizedben folyamatosan bővül azon rendezvények, arénák/stadionok köre, ahol a megújuló erőforrások egyre nagyobb szerepet kapnak:

2005-ben a Stade de Suisse Stadion (Bern) tetejére a világ akkori legnagyobb napelem rendszerét telepítették. 8000m² területen, 800.000kWh energiatermeléssel számolhattak évente. Ez a mennyiségű energia 250 háztartás éves átlagos energiafelhasználását jelentette. Céljuk, hogy 1200m²-en, közel 1,2 millió kWh energia előállítása megvalósulhasson.

Németországban a Kaiserslautern Stadion építésekor nyitott, törekeny tetőszerkezetet alakítottak ki. Később, a tetőszerkezet átalakításának köszönhetően, lehetőség nyílt arra, hogy 6000m²-en, 5000 napelem modul kerüljön elhelyezésre, mely 720.000 kWh energia termelését teszi lehetővé.

Az Egyesült Államokban a Staples Centre (LA Clippers, LA Lakers, LA Kings, LA Sparks otthona) 1727 panelből álló napelem rendszert telepítettett 8000m²-en. Az épület energia szükségletének – a rendezvény nagyságától függően – 5-25%-a ezáltal biztosítva van, az éves megtakarítás közel 55.000 dollár.

4. Hulladékkezelés

Hulladéknak minősül minden olyan anyag, melynek felhasználása az esemény után a továbbiakban már nem lehetséges. A forráshasználat és a hulladékkezelés szorosan összefügg, hiszen a felhasznált források milyensége, mennyisége, jelentősen meghatározza a keletkezett hulladékok körét, további hasznosíthatóságuk lehetőségét.

Napjainkban az angolul 3 zöld jelszóként aposztrófált csökkentés, újrahasználás és újrahasznosítás (reduce, reuse, recycle) mellett még egy „R” került a köztudatba, vagyis a repair, a javíthatóság.

4 R szemlélet a sportban:

reduce: A Nürburgring (F1) környezetvédelmi sikerként említhető, hogy 3 év alatt 40%-kal csökkent a hulladék mennyisége. Az F1 futamra, és a kempingbe látogatóknak különböző színű táskákat adtak, jelölve ezzel, hogy a különböző hulladék fajtákat külön gyűjtsék. Távozáskor önkénteseknek adták le a táskákat. Ezen kezdeményezés által nem csak a szelektív hulladékgyűjtést tudták megvalósítani, hanem a hulladékcsökkentést is.

reuse: A US Open rendezvények alatt kb. 70.000 teniszlabdára van szükség. A rendezvény utána a labdákat kisebb sportegyesületeknek adományozzák, melyek ezáltal újra használatba kerülnek.

recycle: A NIKE sportszergyártó cég korábbi kezdeményezése révén, a használt sportcipőket vissza lehetett vinni az üzletbe. A cipők talpát leválasztották, majd több lépcsős technológiai folyamat révén sportpályát készítettek belőle. Kosárlabda és tenispálya kialakításához kb. 2500 pár, 400m-es rekortán pálya kialakításához kb. 75.000 pár cipőre volt szükség.

2013-ban a PUMA „InCycle” kollekcója innovációs díjat kapott, hiszen a termék életciklus vizsgálatánál sikerült megvalósítaniuk a bölcsőtől a bölcsőig eljárást. A kollekciónak termékei újrahasznosított alapanyagból készültek, használat után pedig az üzletbe le lehetett adni a termékeket. Az elbomlott termékek anyagait megtisztították, melyeket újabb sportruházat gyártásához alapanyagként használtak fel.

5. Környezetszennyezés és károkozás

A sport is egy olyan emberi tevékenység, mely hulladékot termel, különböző anyagokat használ, melyek szennyezők, mérgezők lehetnek.

A környezetszennyezés főbb megjelenési formái az alábbiak lehetnek:

- Vízben

Nem tisztított szennyvizek tavakba, folyóba, tengerbe eresztése (*pl.: vízi sportok környezeti feltételei sérülnek*);

Talajvíz szennyeződés (*pl.: a sportlétesítmények és környezetük fenntartása során használt tisztítószerek, rovarölő szerek miatt*);

Mérgező anyagok közvetlen kibocsátása.

- Levegőben

Közlekedés során kibocsátott gázok;

Létesítmények egyéb, levegőbe bocsátott szennyeződései.

- Talajban talaj szennyeződése *pl.: füves pályák műtrágyás kezelése miatt*;

Talaj fertőzése *pl.: motorsportban használt veszélyes anyagok (kenőolaj) miatt*.

- Kulturális örökség védelme

Sportesemény rendezésekor, sportlétesítmény építésekor fokozott figyelmet kell fordítanunk az adott terület természeti környezetének, és kulturális örökségének védelmére, fejlesztésére, a helyi közösségekre, szokásokra. Körültekintően kell eljárunk különösen akkor, ha a rendezvény védett területet, történelmi épületet, emlékművet is érint. *pl.: A Hortobágyi Nemzeti Park máskor a nagyközönség előtt elzárt területein futhattak, kerékpározhattak és túrázhattak a 12. E.ON Délibáb Terepfesztivál résztvevői 2015-ben is. Az évről-évre egyre népszerűbb fesztivál fokozott kihívást jelent a szervezőknek természetvédelmi szempontból is.*

6. Sporthoz kapcsolódó tevékenységek környezeti hatása

A sporttevékenységhez, ill. egy sportesemény megrendezéséhez számos más tevékenység kapcsolódik. Amikor a sport környezeti hatásairól beszélünk, nem szabad elfelejtenünk, hogy elsősorban nem a konkrét sporttevékenység, hanem a hozzá kapcsolódó egyéb tevékenység okozza a jelentősebb környezeti problémát. A kapcsolódó tevékenységeket az alábbiak szerint csoportosíthatjuk:

létesítmények építése, működtetése:

A sporttevékenységek környezetvédelme a létesítmények helyszínének a kiválasztásával kezdődik. Törekedni kell arra, hogy ún. barna zónákban (használaton kívüli területen, leromlott állapotú területen) valósuljon meg az építkezés. Ezt követően az építkezés során a környezetbarát építési technológia, a környezetbarát alapanyagok kiválasztása, a legkorszerűbb épületgépészeti megoldások, megújuló erőforrások használata lényegesen csökkentheti a környezeti terhelés mértékét. *pl.: 2006-ban a FIFA Labdarúgó Világbajnokságon a nemzetközi közvetítő központ felállításánál kizárólag újrahasznosított, és megújuló építési alapanyagot (fa) használtak. A mennyezet gerenda kemény fából, a falalak ragasztott rétegzett fenyőből készültek, összesen 966 t fa került felhasználásra. A rendezvény végén a stúdió boxokat 60 ház szerkezetének kialakításánál hasznosították.*

Tekintettel arra, hogy már a felhasznált alapanyag is újrahasznosított volt, ugyanazt az alapanyagot háromszor tudták hasznosítani.

Azonban nem csak az építés, hanem a működtetés során is törekedni kell a környezeti károkozás minimalizálására, pl.:

- korszerű mosdók kialakítása: *2009-ben nyitotta meg kapuit, a 80.000 ember befogadására alkalmas Dallas Cowboy's AT&T Stadion. A stadionban 1600 mosdó került kialakításra. Az új, 2009-ben átadott, 52.000 férőhelyes Yankees Stadionban 800 mosdó található. Ilyen számokról beszélve különösen fontos az időzített csaptelepek használata, víz nélkül használható kézfertőtlenítők alkalmazása, újrahasznosított papírból készült törlők kihelyezése, vagy elektromos szárítók felszerelése.*
- ivóvíz minőségű vizek felhasználásának minimalizálása: *A „Greenest Ballpark in America” címet elnyerő, LEED környezetbarát épület tanúsítvánnyal is rendelkező Minnesota Twins' Target Field stadion területén közel 3 ha-on vízgyűjtőket létesítettek.*

Az összegyűjtött esővizet szűrés és fertőtlenítés után, az aréna takarítására és öntözésre tudják felhasználni.

A Miami Heat otthonául szolgáló, LEED tanúsítvánnyal is rendelkező, American Airlines Aréna 2009-ben 17%-kal csökkentette az ivóvíz minőségű vízfelhasználását. A felhasználás kontrollálására vízfogyasztás mérőt szereltek fel, mely segítségével heti bontásban nyomon tudják követni a vízfelhasználás mértékét. A hatékonyabb öntözés kialakításának köszönhetően (kizárólag éjszaka locsolnak, csökkentve ezzel a párolgási veszteséget, ill. közvetlenül a növény gyökeréhez van bevezetve a víztakarékos fejjel ellátott öntöző fej) 11.000 dollár éves megtakarítással számolhattak.

- energiafelhasználás optimalizálása: Az új Yankee Stadionban, a korábbihoz képest 300 watt energiával kevesebbet fogyasztó izzókat használnak, így az egy meccs alatt kibocsátott CO₂ mennyiséget közel 100 kg-mal tudták csökkenteni. Az épület egy részén légkondicionálók használata helyett természetes hűtést alkalmaznak, spórolva ezzel annyit, mintha 10.000 lakásban New York-ban 1 napra lekapcsolnák a légkondicionáló berendezéseket nyáron.*

A Staples Centre-ben 3000 halogén izzót cseréltek ki LED izzóra, mely révén éves szinten több, mint 80.000 dollárt sikerül megtakarítaniuk.

- hulladékgazdálkodás: az arénák/stadionok esetében az ipari hulladék mellett, a papírhulladék (belépő, tájékoztató, kéztörölő, pohár, tányér, szalvéta, melyek részben vagy teljes egészében újrahasznosított alapanyagból készülnek egyre több helyen pl.: Wembley Stadion, St. Louis Cardinals'Busch Stadion, American Airlines Aréna) és az étkezési hulladék kezeléséről kell gondoskodni. Az Egyesült Államokban a Környezetvédelmi Ügynökség kimutatása szerint, a sporteseményeken, éves szinten, közel 20 millió kg hulladék képződik.*

közlekedés: mind a versenyzők, mind a szurkolók esetében nagy figyelmet kell fordítani a tömegközlekedés arányának növelésére, függetlenül attól, hogy a verseny a városban, vagy külvárosi részen kerül megrendezésre. pl.: Az Arsenal Football Club kimutatása szerint szurkolóinak mintegy 70%-a tömegközlekedéssel jut el a meccsre. (A 60.000 fő befogadására képes Emirates Stadionnál ez 45.000 szurkolót jelent.) A rendezvényi különjáratok használata mellett, több rendezvény belépőjegye ún. kombijegyként funkcionál, vagyis tulajdonosa jogosult az adott napon buszok, metrók, vonatok kedvezményes, vagy ingyenes használatára. pl.: Hazánkban a F1 Magyarországi Nagydíja során vezették be ezt először. Egyre népszerűbb továbbá, hogy egy-egy rendezvény/stadion biciklivel vagy akár gyalogosan is könnyen megközelíthető a jól kiépített úthálózatnak köszönhetően, ill. őrzött parkolók biztosítják a kerékpárok biztonságát is.

Egy 2005-ben készített németországi kimutatás szerint – melyben adott évben 154 európa-és világbajnokság környezeti hatását összesítették – az üvegházhatású gázok kibocsátásának 90%-a a szállításból adódott. 25,6 millió fő látogatóval számolva ez 210.000 t üvegházhatású gáz (8kg/fő) keletkezését jelentette. A versenyeken résztvevő 500.000 versenyző utazása során 60.000 t gáz képződött (120 kg/fő). A versenyzők közlekedése során képződött gáz mennyiségét jelentősen megnövelte a repülőgéppel történő utazás.

szállás: köztudott, hogy minél magasabb színvonalú szállást, és ehhez kapcsolódva minél több szolgáltatást vesz valaki igénybe, annál nagyobb mértékben terheli a környezetet.

étkezés: az étkezés elsősorban a hulladékkezelés problémáit gyarapítja. *pl.: NBA Green Week rendezvényein, vagy a US Open-en rendszeresen alkalmazott eljárás, hogy az ételmaradékok komposztálásra kerülnek. A komposztálás olyan biológiai folyamat, amely a hulladékok, melléktermékek szerves anyagait humuszszerű anyaggá alakítja át. A keletkező humuszanyagok pl.: javítják a talaj szerkezetét, ezzel védik a talajt az eróziótól, javítják víz- és hőháztartását.*

A Progressive Field Stadionban 2009-ben közel 15.000 adag (9200 kg) elkészített, de fel nem használt étel került adományozásra.

Az NBA meccsek során régóta bevált gyakorlat, hogy a büfékből, kifőzdékből felvásárolt használt olajat biodízel előállításánál hasznosítják.

Egy mega-rendezvény esetében azonban a szükséges mennyiség előállítása, beszerzése is komoly kihívás elé állítja a szervezőket. Az ellátás során elsősorban a fair trade alapelveinek (fair ár, helyi termelők termékeinek felvásárlása, fair munkakörülmény) érvényesülését kell szem előtt tartani. *pl.: A 2012-es Londoni Olimpián a versenyzők, szurkolók, protokoll személyek, versenybírók, újságírók, önkéntesek ellátására 14 millió ételre volt szükség: 25.000 kenyér, 232 tonna krumpli, 82 tonna tenger gyümölcse, 31 tonna szárnyas, 100 tonna vörös hús, 75.000 l tej, 19 tonna tojás, 21 tonna sajt, 330 tonna gyümölcs és zöldség. A „London 2012- Fenntartható Élelmiszer Stratégia” részletesen kitért a termékek beszerzésére, és az ételmaradékok kezelésére is. A termékek 50%-át helyi termelőktől vásárolták (csökkentve ezzel a szállításból adódó légszennyezést), az összmennyiség 30%-a ökológiai gazdálkodásból származott (redukálva ezzel a felhasznált műtrágyák, peszticidek mennyiségét). A szervező bizottság előírása szerint minden tejterméknek és a húsnak brit, vagy azzal egyenértékű standarddal kellett rendelkeznie. A banán, kávé, tea, cukor beszerzési helyének kiválasztásakor külön figyeltek a fair trade elvek érvényesülésére. A tojásnak a legmagasabb (British Lion) élelmiszerbiztonsági tanúsítvánnyal kellett rendelkeznie.*

irodai munka: az irodai tevékenység során első sorban a felhasznált papírmennyiség csökkentésével, ill. energiatakarékos irodai gépek használatával lehet csökkenteni a környezeti terhelést. Ez vonatkozik mind a sportágak, egyesületek irodáira, mind a sajtóirodákra a versenyek során. A versenyek során egyre inkább bevett szokás, hogy a sajtóanyagot, rajtlistát, az adott napi programot, és az előző nap eredményeit csak elektronikus úton kapják meg a sajtó képviselői.

sportturizmus: A sportturizmus a turizmusnak az a típusa, melyben a turisztikai célú utazás elsődleges motivációja a sport. Ma azokat az állandó lakhelyről való elutazással járó tevékenységeket értjük alatta, melyek célja a versenysportban, vagy a rekreációs sportban való aktív részvétel, illetve az azokhoz – mint vonzerőkhöz – kapcsolódó élmények (pl. látvány-, hangulat-, közösségi) megszerzése. A sportturizmus célja lehet továbbá, valamely sporttal kapcsolatos különleges attrakció, esemény helyszínének, relikviáinak, emlékeinek megtekintése is (pl. sportmúzeum, stadion, hírességek csarnoka).

Tágabb értelemben ide kell sorolnunk azokat az aktivitásokat is, melyekben a turisták járulékosan, vagy véletlenszerűen élnek a helyi sportturisztikai kínálattal abban az esetben, amikor nem ez utazásuk fő célja.

Jól látható, hogy a sporthoz kapcsolódó turizmus komplex hatásmechanizmusa jelentős hatással lehet a környezetre pl.: a turisták közlekedése, ellátása révén, de ide sorolhatjuk szállások igénybevételét, vagy a zajártalmat, és az esetleges károkozást is.

2.2. FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ÉS AZ OLIMPIAI MOZGALOM

1999

A NOB gondozásában megjelent az „Agenda 21 – Sport a fenntartható fejlődésért” kiadvány, mely tulajdonképpen a NOB akcióprogramját tartalmazza számos területre kiterjedően (pl.: sporteszközök, ellátás, közlekedés, energiahasználat, veszélyes hulladékok kezelése), leszögezi az Olimpiai Mozgalom egyértelmű elköteleződését a környezetvédelem területén, és hangsúlyozza felelősségvállalását a jövő generációjáért.

2000

A XXVII. Nyári Olimpiai Játékok (Sydney) szervezése során a környezetvédelmi gondolkodást igyekeztek beépíteni a rendezvény valamennyi momentumába. A 450 ha-os területen kialakított Milleniumi Parkban sikerült 50 ha-on az eredőt eredeti állapotában megtartani, ezen kívül pedig több mint 100.000 bokrot és 7000 fát telepíteni, valamint 40 km hosszan gyalogos és bicikli utat kiépíteni az események helyszínei körül. A rendezvényt követően az olimpiai falu – ami a világ első olyan várossrésze, melyet napenergiával működtettek – boltokkal, irodákkal, szórakozóhelyekkel, edzőközpontokkal ellátott kertvárosi részként funkcionált tovább, mintegy 5000 embernek biztosítva otthont. A rendezvény idején kórházként működő épületeket iskolaként, óvodaként, művelődési házként tudták tovább hasznosítani. Környezetvédelmi szempontból a szervező bizottság érdeme közé sorolhatjuk még pl.: ahol csak lehetett újrahasznosított építési anyagokat használtak; a használt vizet tisztítás után mosdók öblítésére, öntözésre használták fel; nagy gondot fordítottak az őshonos fauna és flóra védelmére; energiafogyasztás csökkentése érdekében optimalizálták a szellőztetők működését és törekedtek a természetes megvilágítás lehetőségeinek kihasználására.

A NOB kiadta a "Legyél győztes a környezetért" c. ismertető füzetet a Nyári Olimpiai Játékokkal kapcsolatban, mely nevelő célzatú a sportolók és az egész Olimpiai Mozgalom számára.

2013

A NOB szervezésében 10. alkalommal került megrendezése a Sport és Környezet Világkonferencia, „Változtasd meg a jelent a jobb jövőért” címmel. A NOB vezetőin kívül környezetvédelmi szakemberek, akadémikusok, sport szakemberek vettek részt a találkozón, ahol többek között az alábbi témákat érintették: fenntartható fejlődés áttekintése Rió után 20 évvel, a fenntarthatóság érvényesülése a korábbi és a következő Olimpiákon, az Egyesült Nemzetek (UN) rendszerének szerepe.

2014

A Sochi-ban megrendezett Téli Olimpiai Játékok során különösen nagy hangsúlyt fektettek a fenntartható fejlődés előmozdítására az országban. Nemzeti tanúsítványt dolgoztak ki a környezetvédelemmel kapcsolatban, innovatív megoldások születtek pl.: a hulladékgyűjtés, és –kezelés területén. A szervező bizottság az UNEP-pel együttműködve dolgozta ki a terület környezetvédelmi programját, mely magába foglalta az ökoszisztémák védelmét, és a Játékok utáni területrendezés feladatait is.

Az ENSZ Környezetügyi Ülésén a NOB kiemelt figyelmet kapott, hiszen beszámoltak arról, hogy hogyan adoptálta a sporttársadalom a környezeti-fenntarthatósági problémák megoldásának egyes elemeit, ill., hogy milyen hosszú távú célkitűzéseik vannak e területen.

Széleskörű társadalmi egyeztetést követően, a NOB elfogadta az Olimpiai Agenda 2020 c. kiadványt, mely 14 munkacsoport 40 javaslatát tartalmazza, letisztázva az Olimpiai Mozgalom jövőbeni feladatait. A fenntartható fejlődéssel foglalkozó csoport hangsúlyozta, hogy az Olimpiai Játékok valamennyi aspektusába (tervezés, stratégiaalkotás, megvalósítás), és az Olimpiai Mozgalom mindennapi működésébe (irodai munka, konferenciák szervezése, közlekedés, partnerek támogatása) integrálni kell a fenntarthatósági szempontokat.”

Forrás: Sportökológia (ISBN 978-963-9822-40-5)